

LÜHKOLT

Koolipoiss tõstab tippurituse tuhast

Omal ajal Põlva noorte üheks aasta tippürituseks olnud Põlvamaa noortebändide festival langes mõni aasta tagasi varjusruma, kuid mai algul sündis noortebändide konkursi nime all jälle. Varem festivali vedanud Janek Tennaare toel korraldab mastaapset konkurssi 17-aastane Värska koolipoiss Reno Laanelind. Ürituse läbiviimiseks on rokkmuusika. «Enamik on rock ja metal, äärest ääreni,» iseloomustas Reno Põlva noortebändide konkursil esinevaid ansambleid. «Rahulikust rokest kuni kurja metalini.» (lounaleht.ee)

Zetod tegid puhta töö

29. aprillil kuulutasid Raadio 2 ja Eesti Pärilismuusika Keskus välja Eesti parimad etnomuusikud 2008. aastal.

Võitjad kuulutati kaheksas kategoorias — aasta album, bänd, laulja, instrumentalist, lugu, uustulnuk, artist ja etnomuusikatöötlus.

Zetodele kuulusid esikohad parima albumi, bändi ning loo kategoorias, Jalmar Vabarna (pildil) pärjati parima laulja, instrumentalisti ning artisti tiitliga.

Hääletada sai 6.-19. aprillini R2-e kodulehel. Osavõtt oli aktiivne — kokku esitati nominentideks 22 muusikakollektiivi ja 25 muusikut. Enim hääli saanud muusikud said kingiks mahukad etnokulbid, millega ammutada muusikalist inspiratsiooni. (err.ee)

Ülemsootska tuleb külla

1.-10. maini on Seto Kuningriigi ülemsootskal Hüdsi Silveril plaanis külastada Setomaa külasid. Sootska sõnusi on ringkäik seotud ühtepidi käimasoleva külade aastaga, mille Setomaa Valdade Liit on jaanuaris välja hõiganud. «Varem olen küll käinud külade üritustel, kui külvanimed ja inimesed on ise kutsunud. Need on enamjaolt olnud just Meremäe ja Obinitsa külad,» ütles sootska Silver Hüdsi.

«Siin Värska kandis käin nii või naa. Saatsen nurga külvanimed on kutsunud ka, et tuleks vaatama. Enda huvi on samuti mängus: kuidas küladel läheb ja mis meeleolud on. Kutsujad on enamasti sealt, kus külad ärkavad ellu.» Kellel on huvi, et ülemsootska külla tuleks, palutakse võtta ühendust telefonil 52 99 190. (setomaa.ee)

Sigre Andreson: «Maal on olemas kõik, mida me vajame!»

Algus lk. 1

Kuidas sa käsitöölise ringi üldse sattusid? Oled ju Tartu Ülikoolis hoopis skandinavistika lõpetanud?

Mul oli põhikoolis väga hea käsitööõpetaja. Käsitöö on meeldinud ammusest ajast. Olen väga ebatraditsiooniline laps olnud — heegeldasin gümnaasiumis laua all kogu aeg. Rahvakultuur üldisemas plaanis on samuti kogu aeg südamelähedane olnud.

Kui tulin ülikooli, siis oli rahvusliku käsitööõpetaja lisaeriala — nii võtsingi selle ja lisaks kõrvalerialana ka etnoloogia.

Kui olen Rootsis õppimas käinud, siis hobina olen käsitöö kirja pannud ja mind pandi elama just selliste naiste juurde, kes sellega ise tegelesid. 1995. sattusin näiteks sellise proua juurde, kes tegi käsitöökursusi — nii sain selgeks niplispitsi ja õppisin telgedel kudumist.

Milline roll oli pärimuskultuuris su enda koduses kasvatuses?

Meie põlvkonna ajal olid emadel enamasti kõigil õmblusmasinad. See teadmine on olnud kogu aeg, et vajadusel saab õõ jooksul peokleit valmis. Muud väga traditsioonilist tausta pole kodus olnud. Vanaema poolt või nii. Isetegemine ja töötegemine on kodust tulnud. Tädi tegi rahvatantsu ja tahtsin ka rahvarõivaid ise teha.

Kuidagi kogu aeg on tahtmine talus elada, kuigi kunagi pole ise talus elanud. See oleks nagu sisse sündinud. Ise pole ju kunagi tegelikult talus elanud, aga mingi taluromantika soov on olnud kogu aeg.

Oled öelnud, et otsus linnast ära kolida käis väga kiirelt. Kui palju on hiljem kõhklemisi ette tulnud?

Üldse ei ole olnud. Otsus sai tõuke sellest, et pakuti tööd. Olime siis vaesed tudengid, kes pole jõudnud rasvakihti linnas kasvatada. Elukvaliteedis ei kaotanud midagi. Hoopis võitsime maale tulekust, sest järsku oli palju ruumi. Ise olen ka aeg-ajalt mõelnud, kuna Tartus käime ikka regulaarselt, et kas midagi kripeldab, aga tegelikult pole seda kunagi olnud. Võib-olla osalt seetõttu, et varuväljapääs on jäänud lahiti. Soovi korral saaks ju jälle ära tulla. Aga meie pere elustiil on ka praegu väga rändav. Setomaal pole kordagi olnud igav. Kui endal on huvitav, siis polegi aega kõhelda.

Raskeid hetki on ikka ette tulnud. Ehitusjärgus olevas majas seda vahel ikka tuleb ette. See ei tulene maal või linnas elamisest.

Aga kui praegu lapsi vaatan: nüüd on kevad ja sellist paradüüsi ikka ei saa linnast kusa-gilt. Konnade paaritumine, kudumine — väljas käib niisugune vaatamäng! Linnas on

LÄHEB LENDU: kuningriigipäeval pilooti etendanud Ats ema Sigrega. Foto Ilmar Vananurm

pidevalt piirangud — seal on ohtlik tee, seal liivakastis vaata ette ja nii edasi. Tütre Elisega oligi pisikesena nii. Aga poeg Ats, niipea kui sai jalad alla, hakkas ise otsustama, kuhu ta läheb. Ja kui satub suhu natuke mulda, mis siis? Keegi pole sellesse veel ära surnud.

Lapsed on kasvanud väga iseseisvaks. Otsustamine ja iseleidmine on neid pidevalt saatnud. Maalapse puhul on see kindlasti tugevaks küljeks.

Kuivõrd oled kindel, et su laste arengupotentsiaal saab Setomaa oludes ära kasutatud?

Arvan küll, et saab. Eks pärastpoole saab hinnata. Nüüd peame ise natuke rohkem pingutama. Elis käib näiteks Võrus muusikakoolis ja tantsimas.

Peame ise pingutama, et saaks paremini selliseid sõpru, kes oleks samade huvidega. Maal on rahvast vähem ja küllap on raskem leida, aga suures kohas võib-olla ka ei leia.

Ega me ei teagi, mis sellest

ühiskonnast saab. Räägitakse, et meie — arvatavasti kasvanud inimesed — ei oskagi tänapäeva lapsi kasvatada.

Kõige mõistlikum on see, et annad lapsele mõnusa kasvamis-keskkonna. Et ta ei kasvaks tehiskeskonnas. Ta läheb ju nagu nii pärast 12ndat või 9ndat klassi mingiks ajaks kodunt minema. Tähtis on, et alguses õpiks ta vahet tegema heal ja kurjal. Arendaks õppimisvõimet, et suudaks ise lahendusi leida. Linnastressis muutub laps ikka õnnetuks — on see siis parem?

Kelleks su lapsed siis praegu saada tahavad?

Noorem poeg Ats tahab veel kosmosesse minna. Elisele meeldib hirmsasti tantsida. Vahepeal tahtis ta õpetajaks ja kasvatajaks, kui Ats pisike oli.

Teie kodukoht, Rikka Ivvani talu on viimaste aastatega saanud üheks esindustaluks, kus toimub nii igasuvine pillilaager, kohtumised oluliste

külalistega, mõttevahetused. See on justkui maale kolunud perekonna näidiskodu. Kui palju see nüüdseks pererahva argielu on häirima hakanud?

Kogu see melu pole kunagi omaette eesmärk olnud. Pillilaagri koht kujunes lihtsalt iseenesest välja. Kuna Ain käis Kolledži pillilaagris, kus ta selle pillimängimise oskuse sai, siis talle meeldis ja tahtis seda edasi anda.

See soov on ikka olnud, et ta oleks niisugune talu, kus aeg-ajalt sellised asjad toimuvad. Muidugi tahame aeg-ajalt vaikust ja rahu ka. Aga ajalooliselt on seal ka olnud vahvad kirmasid ja vana tare olla ka hea tantsukoht olnud — see teadmine meile meeldis.

Hõrna Aarel on loodud isegi selline termin — poliituurism. Vahel ta jälle helistab ja küsib: kas te poliituurimisiga veel tegelete? On ju poliitikutele vaja seletada ja näidata, et Setomaa ongi noori peresid, ongi linnast tulnud, ongi ülikoolist ja on

lapsi ka. Oleme ikka vastu tulnud põhjendusel, et see toetaks noorte maaletulekut. Külade veeprogrammid ja muud maa-piirkondi toetavad asjad poleks sündinud, kui keegi neid asju kohapeal ei näitaks ega seletaks.

Millest tunded maal kõige rohkem puudust?

Põhimõtteliselt peaaegu nagu ei tunnegi millestki. Tänu oma elustiilile on kõik asjad, tegevused ja sündmused kohapeal olemas.

Üks hetk tajusin juba ülikooli ajal, et kõik asjad toimuvad Setomaal. Olime väikse Elisega Tartus, aga Ain käis pidevalt maal. Tundus, et elu keeb maal. Nüüd ongi nii, et kõik asjad, mida on meil vaja, on siin olemas. Muudel kultuuriüritustel saab ju niigi käia, kui soovi on.

Mõned asjad, mis nõuavad energiat. Üks kõige raskem küsimus on transport — kuidas pääsed liikuma, kui tahad olla loodussõbralik. Ilma, et peaks olema pere peale kaks autot.

Mille taga on noorte väljarände peatumine — kas inimeste suhtumise või võimaluste?

Kõik on eelkõige mõtlemises kinni. Tahtmised võimalused on ikka endas. Kui tahad, siis on võimalik igal poole elada. Mingis mõttes see väljarände on paratamatus — globaliseerumine ja suund, kuhu ühiskond liigub. Õnneks majanduslangus annab ehk väikese tagurpidikäigu — äkki keegi mõtleb, et polegi nii halb maal elada.

Võib-olla ei nähta asja komplekselt. Ülikooliajal on hea linnas elada — ongi vaja suhelda, väljas käia, kõik see, mis noortega kaasa käib. Aga kui on pere ja laps ja kui siis ütled, et elan sellepärast linnas, et saan palka ja lapsele on paremad võimalused, siis tegelikult asub see, mida laps vajab, hoopis maal. Lapsel on ükskõik, kas vead kaevust vett ja pesed pesu masinas. Neid asju tähtsustades asetame tegelikult oma isikliku mugavuse esikohale.

Samas ma ei arva, et see on halb, et inimesed linnas elavad. Kellele meeldib linnas elada, siis peabki elama linnas.

Küll tahaks kuidagi julgustada neid, kes tahaks maal elada ja on linnas õnnetud, et nad julgeks otsust teha. Mis siis, et kogu muu maailm käib teist rada pidi.

Su teinepool Ain on aastaid olnud kuninga õllemeister ja ka pillimängija? Mis on su enda lemmikjook ja lemmiklugu?

Lemmikjook on täpselt vastavalt olukorrale — kui kõva tantsupidu või saunaõhtu, siis lonks külma õlut. Aga koduõlu mulle väga ei maitse, kuna ta on magus. Nagu magustoit.

Lemmiklooga jään küll hätt, sest neid on liiga palju! ■